

Dorpsstraat 7  
2712 AB Zoetermeer

port betaald  
Zoetermeer

# 't Seghen Waert

jaargang 17 nummer 1

februari 1998



verenigingsblad van het Historisch genootschap  
Oud Soetermeer

# Historisch genootschap Oud Soetermeer

## *Bestuur*

**dhr. R. Grootveld**, voorzitter  
Bernhardstraat 3, 2712 CP Zoetermeer  
tel. (079) 316 56 54

**dhr. B.F. Tuinstra**, secretaris  
Marsmanhove 88, 2726 CP Zoetermeer  
tel. (079) 321 98 59

**dhr. H.B. Huurman**, penningmeester  
Edelsteensingel 172, 2719 RC Zoetermeer  
tel. (079) 362 17 30

**mevr. P.E. Vijverberg** (A.W.Z.)  
Stekelbaarssloot 35, 2724 AR Zoetermeer  
tel. (079) 331 65 52

**dhr. C.A.M. Klein** (G.W.Z.)  
Tijberg 55, 2716 LK Zoetermeer  
tel. (079) 351 44 55

**dhr. J.W. Dreise** (I.S.V.)  
Beveland 4, 2716 CP Zoetermeer  
tel. (079) 321 02 32

## *Redactie*

**mevr. C.J. Moerman-van Voorst**  
Dublinstraat 253, 2713 HT Zoetermeer  
tel. (079) 352 14 88

**mevr. P.E. Vijverberg**  
Stekelbaarssloot 35, 2724 AR Zoetermeer  
tel. (079) 331 65 52

## *Ledenadministratie*

**dhr. A. Rademaker**  
Banckertstraat 5, 2712 KK Zoetermeer  
tel. (079) 316 43 73

## *Archief*

**mevr. J.M.C. Huisman-Aaftink**  
Bernhardstraat 2, 2712 CS Zoetermeer  
tel. (079) 316 31 79

## *Contactpersonen werkgroepen*

**Archeologische werkgroep**  
dhr. P.J.M. van Domburg  
Hickoryhout 9, 2719 JR Zoetermeer  
tel. (079) 361 47 37

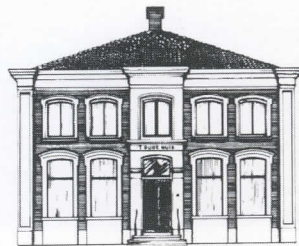
**Genealogische werkgroep**  
mevr. M.E. Vijverberg-Kalkema  
Stekelbaarssloot 35, 2724 AR Zoetermeer  
tel. (079) 331 65 52

**Interviewgroep Sprekend Verleden**  
dhr. E.W. van den Burg  
Fr. Hendriklaan 32, 2712 EE Zoetermeer  
tel. (079) 316 48 58

## **Historisch Museum 't Oude Huis**

mevr. J.C.H. van der Ploeg, conservator  
maandag t/m donderdag 9.00 tot 16.00 uur  
Dorpsstraat 7, 2712 AB Zoetermeer  
tel. (079) 316 47 35

openingstijden: woensdag-, zaterdag- en  
zondagmiddag van 13.00 tot 16.00 uur



't Seghen Waert is een uitgave van het  
Historisch genootschap Oud Soetermeer.  
Het blad verschijnt vijf maal per jaar.

ISSN: 1384-7260

## Inhoud

Van de bestuurstafel	1
Oud Soetermeer zoekt een nieuwe voorzitter (m/v)	2
Activiteitenkalender 1998	3
Ledenbestand	4
Contributie	5
Oproep	5
Sprekend verleden, in gesprek met Jan van Eck	6
Museumnieuws	12
A.J. Krijgsman, landbouwonderwijzer te Zoetermeer 1952-1962.	13
Interviewgroep 'Sprekend Verleden' vraagt om versterking.	19
Neen! Lifters meenemen? ...Neen, neen	20
Museumjaarkaart	22

### Kopij voor het april-nummer van 't Seghen Waert

Wilt u zo vriendelijk zijn kopij voor het volgende nummer uiterlijk 20 maart in te leveren bij mw. C.J. Moerman- van Voorst, Dublinstraat 253, 2713 HT Zoetermeer.

## Van de redactie

Allereerst wil ik u namens de redactie een goed 1998 toewensen!

Bij dit eerste nummer treft u een envelop met acceptgiro's en uw nieuwe ledenpasje(s) aan. Op pagina 6 kunt u lezen wat u hiermee kunt doen. Voorafgaand aan de lezing van Dhr. Krijgsman in november jl. is een interview bij hem afgenomen dat zeer leuk en informatief is. Dit vindt u op pagina 13. In een opmerkelijk krantenbericht uit 1948 geeft de A.N.W.B. ons advies vooral geen lifters mee te nemen in de auto... Kortom, veel leesplezier in dit eerste nummer en ik hoop dat u ons ook dit jaar weer mee laat genieten van leuke en opmerkelijke voorvallen die u tegenkomt in het archief, of opduikt in uw familiegeschiedenis!

*Petra Vijverberg*

## Van de bestuurstafel

Reeds enkele malen heb ik op deze plaats geschreven over de grenspaal die vanouds het drielandpunt tussen de hoogheemraadschappen Rijnland, Schieland en Delfland markeerde. Deze paal stond tot enkele jaren geleden op het toenmalige grenspunt, de Reguliersdam, nabij de Watertoren. Na een grenswijziging verhuisde de paal mee naar een "uithoek" van Rokkeveen, alwaar deze blootstond aan vandalisme van de jeugd die aldaar een zogenaamde hangplek had.

Op aandringen van Oud Soetermeer wordt deze paal "gered" uit zijn heikele positie. In eerste instantie was het de bedoeling hem op de oude plek terug te plaatsen — waar vroeger de Reguliersdam lag, bevindt zich nu Winkelcentrum Rokkeveen. Helaas was er hierover geen overeenstemming met de winkeliersvereniging te krijgen; naar alle waarschijnlijkheid zal de paal nu verplaatst worden naar de tuin van ons eigen Oude Huis.

In 't vorige Seghen Waert schreef ik dat Oud Soetermeer bedenkingen had ingediend bij de gemeente tegen de aangevraagde sloopvergunning voor de Sara Lydia hoeve, een monumentale boerderij aan de Zegwaartseweg. Tot onze opluchting heeft de gemeente naar aanleiding van de onder andere door ons kenbaar gemaakte bedenkingen, besloten om geen sloopvergunning af te geven. De boerderij zal worden ingepast in het bestemmingsplan van de in de komende jaren te vernijzen nieuwe wijk Oosterheem.

Op een oproep om liedjes die vroeger in Zoetermeer gezongen werden op school, bij het werk of in de huishouding is een vijftal reacties binnengekomen, waarvoor dank. Het oorspronkelijke plan was deze liedjes op CD en op papier uit te geven. Helaas bleek dit financieel niet haalbaar. De aangeleverde liedjes zullen in het archief van Oud Soetermeer worden bewaard.

In het vorige verenigingsblad stond eveneens een oproep voor de functie van ledenadministrateur. Naar aanleiding van deze oproep kon het bestuur een nieuwe ledenadministrateur benoemen: de heer A. Rademaker. Rest mij de heer Van den Burg te bedanken voor de voortreffelijke en secure wijze waarop hij de ledenadministratie het afgelopen wijze heeft waargenomen.

*Bouke Tuinstra, secretaris*

## **Oud Soetermeer zoekt een nieuwe voorzitter (m/v)**

Oud Soetermeer bestaat momenteel bijna 50 jaar en heeft ruim 1.000 leden.

De vereniging heeft ondermeer tot doel het bevorderen van de kennis van Zoetermeer en het behouden van historische objecten.

Het bestuur formuleert het beleid en zet de lijnen uit dat wordt uitgevoerd door de zeer actieve werkgroepen: Archeologische Werkgroep, Genealogische Werkgroep en Interviewgroep Sprekend Verleden. De museale activiteiten zijn ondergebracht in een stichting die gevestigd is in hetzelfde pand.

De verenigingsactiviteiten en de uitgave van het eigen historisch tijdschrift 't Seghen Waert' worden ontwikkeld door aparte commissies.

De voorzitter houdt zich bezig met het ontwikkelen en formuleren van het beleid en het coördineren van de uitvoering hiervan, met als uitgangspunt de doelstellingen van de vereniging. De leden benoemen de voorzitter voor minimaal 3 jaar.

De voorkeur gaat uit naar een persoon die:

- op enthousiasmerende wijze de werkgroepen en commissies kan aansturen bij hun activiteiten
- bereid is het huidige bestuursbeleid voort te zetten
- goede contacten heeft met diverse Zoetermeerse en/of regionale organisaties
- belangstelling voor historie heeft
- zich ca. 8 uur per week in wil zetten voor de vereniging

Als u wilt solliciteren naar deze functie kunt u uw sollicitatiebrief met cv binnen 3 weken sturen naar de secretaris:

Historisch genootschap Oud Soetermeer

t.a.v. Bouke Tuinstra

Dorpsstraat 7

2712AB Zoetermeer

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de huidige voorzitter, Ronald Grootveld, telefoonnummer overdag: 079 - 346 85 77, 's avonds: 079 - 316 56 54.

## Activiteitenkalender 1998

(ondervoorbehoud)

- do 19 februari: Wijkavond Palenstein. Huis te Palenstein/Schoutenhoek, bovenzaal, 20.00 uur.
- di 17 maart: Lezing door de heer S. Altena over Zoetermeerse landschappen. Verenigingsgebouw 't Centrum, Frans Halsstraat 1, (achter de Pelgrimskerk), 20.00 uur.
- di 21 april: Dia-avond Zegwaartseweg-Rokkeveenseweg. Verenigingsgebouw 't Centrum, Frans Halsstraat 1 (achter de Pelgrimskerk), 20.00 uur.
- do 7 mei: Ledenvergadering met presentatie van nieuwe aanwinsten uit het museum, de bibliotheek en de werkgroepen. 20.00 uur.
- za 6 juni: Fietstocht langs oude kerkhoven.
- juni: Kerkepad

### *Toelichting 19 februari*

De historie van Zoetermeer is nauw verbonden met de geschiedenis van het Huis te Palenstein, een veertiende eeuws kasteel, dat midden in de Dorpsstraat was gelegen. In 1984 werd door de Archeologische Werkgroep Zoetermeer een omvangrijk onderzoek gestart naar het kasteel en zijn geschiedenis. Dit heeft onder meer geleid tot een tentoonstelling en een boek. Op donderdag 19 februari staan het kasteel, de Palensteinse polder en de woonwijk Palenstein centraal. Leden van de A.W.Z. vertellen over het voormalige Huis te Palenstein en de gelijknamige polder waarin de woonwijk is gelegen. De avond wordt besloten met een dia-presentatie over het ontstaan van de wijk Palenstein. Leden van Oud Soetermeer hebben vrij toegang.

### *Toelichting 17 maart*

In aansluiting op de expositie over het Zoetermeerse polderlandschap in het museum zal de heer S. Altena vertellen over het Hollandse landschap. Leden van Oud Soetermeer hebben vrij toegang tot deze avond.

### *Toelichting 21 april*

De Zegwaartseweg en de Rokkeveenseweg waren vroeger karakteristiek vanwege hun landelijke karakter. Tientallen boerderijen gaven deze wegen hun aanzien. Ondanks de ontwikkeling van Zoetermeer van dorp tot stad heeft vooral de oostelijke kant van de Zegwaartseweg grotendeels zijn uiterlijk behouden. Binnenkort zal ook hier verandering in komen als de wijk Oosterheem zal worden gerealiseerd. Leden van Oud Soetermeer hebben vrij toegang tot deze avond.

## **Ledenbestand**

Wij heten de volgende nieuwe leden hartelijk welkom in onze vereniging:

J. Adegeest, Banckertstraat 7

J. Brinkers, Berkenoord 67, Vaassen

Mw A.J.M. van Eijk-Groenewegen, Voorweg 82 (gezinslid)

Mw C. de Graaf, Bernhardstraat 4

Dr. A.J.C. Hilgersom, Lijsterbeslaan 7, Rosmalen

G. Hogebrug, Eerste Stationsstraat 151

J. van Leeuwen, Zegwaartseweg 96

Mw M.C.J. Moers-de Vree, Potgieterstraat 7

A. Schreuder, Vermeerstraat 49

J.C.P. Westerman, Oranjelaan 58

## **Contributie**

U treft bij dit blad twee acceptgirokaarten aan. De ene is voor de contributie van fl. 25,- voor 1998, de andere kunt u gebruiken voor een eventuele vrijwillige bijdrage aan een of meer werkgroepen. De penningmeester ontvangt uw bijdrage(n) graag voor 1 april a.s. Tevens treft u het nieuwe lidmaatschapspasje aan voor het jaar 1998.

## **Oproep**

In het vorige nummer hebben wij uw hulp ingeroepen om in contact te komen met oud-Zoetermeeders die zijn geëmigreerd. Deze oproep heeft inmiddels een reactie opgeleverd!

Om echter een goed beeld te kunnen vormen over 'onze' emigranten in de nieuwe wereld zullen we er meer moeten interviewen. Aangezien de emigranten niet wekelijks komen aanvliegen, hebben wij uw hulp hard nodig! Wij zijn u zeer dankbaar als u ons in contact kunt brengen met een emigrant die Zoetermeer aandoet.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:  
dhr. E.W. van den Burg, Fred. Hendriklaan 32, tel. 316 48 58 of  
dhr. G.J.J. Moers, Potgieterstraat 7, tel. 316 45 57.

## **Sprekend verleden, in gesprek met Jan van Eck**

*J.W. Dreise en G.J.J. Moers.*

Naast hun werkzaamheden bij de boeren hebben de grootvader en de vader van Jan van Eck ook een houthandel gehad aan de Voorweg. Nadat Jan ontslag had genomen bij zijn werkgever in Rijswijk kwam hij in de houthandel van zijn vader terecht. Deze zei: 'Ik heb het hartstikke druk, er moet een deel gesorteerd en gezaagd en gerommeld worden. Kom mij maar een poosje helpen, dan kan je zelf wel uitzoeken wanneer je een baas gaat zoeken'. Nou, daar heeft Jan van Eck tot twee jaar geleden nog altijd naar gezocht, naar die baas, maar die houthandel heeft hij na het overlijden van zijn vader zelf voortgezet. Nu geniet Jan van zijn welverdiend pensioen en als hij niet met zijn caravan naar een heerlijk vakantieoord is, woont hij nog steeds aan zijn dierbare Voorweg.

### *hooi- en korenbouw*

In het gesprek met de heer Van Eck is uitvoerig stilgestaan bij het werk dat zijn vader en grootvader hebben gedaan, onder meer het werk op en rond een boerderij. Over de koren- en hooibouw in vroeger tijden vertelde hij het volgende:

'In de korenbouw bijvoorbeeld werd dat koren heel veel door Brabers gemaaid en tot garven (schoven) gebonden. Die garven werden vervolgens opgehokt zoals dat heet. Ze werden met acht tot tien garven schuin tegen elkaar gezet, met de aren tegen elkaar en die 'hokken' stonden dan weer acht tot tien meter uit elkaar. De bedoeling was om het graan goed droog te laten worden. Als het eenmaal droog was, werd het koren op boerenwagens geladen, zodat het naar de hooibarg gereden kon worden. Daar werd het gelost en opgestapeld en bij elkaar was daar enorm veel werk aan. Er konden in die periode altijd mensen gebruikt worden.'

'In de hooibouw was dat precies hetzelfde. Dat gras werd allemaal met de zeis gemaaid. En dan stonden ze met zijn vieren, vijven, zessen op een rijtje. Dan waren ze gewoon aan het maaien, een meter of vijf achter elkaar en dan allemaal, zoals dat dan heette, een zwat meenemen en dat was precies zo'n haal van een zeis. Dat noemden ze een zwat. Dan was het 'netjes op een zwat maaien' en dat moest ook binnen een bepaalde tijd klaar (dat was van de weersomstandigheden afhankelijk). Vervolgens moest dat gras allemaal met de hand gekeerd worden, en nog eens gekeerd en nog eens gekeerd, totdat ze zagen: nou is het droog. En dan had je twee mogelijkheden: ze gingen het ruiteren, dus op ruiters op het land zetten of ze reden het à la minute naar de hooibarg. Je had nog geen balenpers of dat soort dingen. Dat moest allemaal op





Mees van Eck, de vader van Jan verwerkte het stuw hout tot alles wat op en rond en boerderij vertimmerd kon worden.

een boerenwagen naar binnen gereden worden. Degene die het hooi in de polder op de wagen aangaf dat was een opsteker en op de wagen stond weer iemand die het allemaal goed moest neerleggen. Als zo'n wagen met hooi tenslotte geladen was dan trokken ze zo'n grote hooiboom of ponterboom er overheen. Aan de voorkant van de wagen zat zo'n laddertje dat gezekerd was met haken in de bodem van de wagen. Dan staken ze die hooiboom in de bovenste sport van dat laddertje en dan stond deze schuin omhoog tegen het hooi aan. Dan gooiden ze aan de achterkant lijnen over de hooiboom en dan trokken ze met z'n tweeën of met drieën die hooiboom naar beneden, zodat het hooi goed vastgeperst werd en dan werden de lijnen stevig vastgebonden. En zo werd het hooi vanaf het land naar de boerderij aangevoerd met wagens met twee paarden ervoor.

We vervolgen weer met de korenbouw:

'Eenmaal bij de barg aangekomen ging er een man op de wagen staan, een zogenaamde afsteker, en die stak de garven met een hooivork één voor één naar iemand toe, die ze een barg-legger noemden, en die pakte ze met het handje aan en die legde ze netjes mannetje aan mannetje, kop aan kont, tegen elkaar. Dus altijd met de aren naar binnen, het stro naar de buitenkant, om en om lag hij het steeds, behalve aan de buitenkant, daar lagen ze maar één kant op. Maar binnenin lagen ze om en om en zo bouwde hij die hele barg op, vier, vijf of zes

roeden groot. Nou waren ze dat koren aan het lossen, zolang de afsteker het naar beneden kon gooien konden ze er altijd bij want er stond daar beneden in die barg ook altijd wel iemand die ze weer netjes naar die barglegger toeschoof. Dus dat waren twee mensen in de barg en een op de wagen. Daar begonnen ze mee. Maar nou werd die barg steeds hoger. Dan lieten ze op een gegeven moment in ene wand, waar ze altijd losten, een gat vallen van een goeie meter diep en, zeg eens, twee meter hoog. Dus die barglegger die ging gewoon steeds om die hoek heen, en dat gat werd steeds hoger dus, het werd steeds dieper, en dan stond er in dat gat -een zogenaamd hoekgat- ook weer een man, dus degene die het van de wagen afpikte die gooide het naar het hoekgat. In dat hoekgat stond iemand die gooide het naar boven en bovenaan stond iemand, die gooide het naar de barglegger toe. Maar naarmate de barg hoger werd, kreeg je ook een tweede hoekgat erin. Dus dan ging het van wagen, hoekgat, hoekgat naar boven en zo ging dat en daar waren allemaal mensen voor nodig, dus je kan nagaan, hoeveel mensen je nodig had. Gigantisch veel.'

#### *houthandel*

'Mijn grootvader is daar omstreeks 1928-1930, samen met zijn compagnon, Arie van der Helm, mee begonnen. Mijn grootvader was los arbeider van beroep. Dat wil zeggen dat hij heel veel werk bij boeren aannam tegen een bepaald bedrag of tegen een bepaald dagloon. Dus bieten rooien, aardappelen rooien, schoonmaken, bieten dunnen en al dat soort werk. Dan hadden ze een zekere vrijheid. Niet direct gestuurd door de boer en het verdiende ook iets beter ten opzichte van vast werk. Maar in de winter was er niks meer. Nou, en toen zijn ze samen een keer begonnen door hout af te zetten, zo heette dat vroeger, dus bomen snoeien, in de Horsten in Voorschoten. Daar stond ontzettend veel eiken- en essenhout en die takken die daar gesnoeid en weggehakt moesten worden hebben ze allemaal naar Zoetermeer vervoerd. Van Jo van Dorp kregen ze een stukje land aan de Voorweg en daar mochten ze dat hout neerleggen en dan zaagden ze daar palen van en als het een hele mooie was nog eens een of andere steel of stok en dat deden ze dan in de winter en dan verkochten ze die palen aan allerhande boeren. Die werden met het handje gecarboleumd of er werd helemaal niks aan gedaan, dan deed de boer het zelf, dan werd er alleen met een grote bijl een punt aan gehakt. En dat deden ze dan in de wintermaanden en dat is het begin van de houthandel geweest. Maar 's zomers lag dat allemaal stil. Maar ja dan hadden ze over de hele winter een paar honderd van die palen afgezet, nou ja dan praatte je over fl. 120,—, fl. 140,— in die tijd. Dat was toen een hoop geld. Want degenen die in de winter los werkten die liepen te schooieren om een paar centen bij elkaar te krijgen. Die deed dit en die deed dat en dan gingen ze Klaas van Swieten helpen met koolas



De winter werd onder andere gebruikt om een voorraad ruiters aan te leggen; op de foto staan de ouders van Jan van Eck

varen en dat soort dingen. Overal moesten ze voor zorgen om die winter door te komen.'

'Het hout dat verkocht werd gebruikten de boeren in hoofdzaak voor afrastering want meer hadden ze niet. Dat is halverwege de jaren '30 een beetje uitgebreid omdat mijn grootvader en Van der Helm hout gingen kopen bij firma Beek in Putten, dat was op de Veluwe. Die handelde toen al in dat dennenhout en dan kochten ze daar een wagon sieten, zoals dat heette, dat waren dus gewoon omgezaagde bomen. Dat was dik en dun, kort en lang en alles zat door elkaar en daar laadden ze op de Veluwe een hele wagon mee vol en die wagon kwam dan bij Nutricia op de losplaats aan en vervolgens reden ze die met paard en wagen of met een of andere auto, maar dat weet ik niet exact wie dat gedaan heeft, reden ze die wagon leeg en die sieten werden hier op de Voorweg gelost. En dat ging weer precies

hetzelfde. Die werden in de winter verzaagd tot palen en daar zaten dan vaarbomen in. Dat was weer voor die groentetuinders aan de Vliet en in Veur (bij Leidschendam) die met hun bootje naar de veiling in Veur gingen. Dan staken ze zo'n grote paal voor in die boot en dan liepen ze op het jaagpad en dan drukten ze zo die boot met zich mee. Verder maakten ze daar hooibomen van of ponterbomen, zoals ze die ook noemden. En dat was hun hele handel. Dat is zo doorgegaan tot de oorlog en toen kregen ze het hoe langer hoe drukker. Er waren meer afzetmogelijkheden, er werd meer afgerasterd. In de watergangen werden er palen geslagen om de erosie tegen te gaan. Toen is dat helemaal uitgebreid en zo hebben ze samen, hele dagen, de oorlog doorgebracht. Maar ja, de laatste oorlogsjaren mocht er niet meer gereden worden en alles werd afgesloten en er waren geen treinen meer en niks liep er meer dus die houthandel ging ook min of meer de vrieskist in. Toen zijn ze weer in dat boerenwerk gegaan, weer al dat losse werk: draineren, de vaart baggeren, dat was slootschieten, zoals ze dat noemden. Een slootje netjes gelijkmaken. Dat werk deden ze allemaal.'

De vader van de heer Van Eck is in 1947 in de houthandel van zijn vader terecht gekomen en hebben deze met hun tweeën voortgezet, omdat door een jammerlijk ongeluk Arie van der Helm, de compagnon van de grootvader van de heer Van Eck, was overleden.

'En mijn vader is er toen achter aangegaan of gaan zoeken, hoe breid ik die handel nou een beetje uit. Die palenhandel was er. Dat ging goed. Want ze kwamen ook in de aannemerij terecht. In heipalen, steigerpalen en bulsems, zoals ze dat noemden, dat waren de palen die van de steigerpaal naar de muur lagen en waar dan de loopplanken over lagen. Toen is mijn vader zomaar op de fiets gestapt. Hij had van mensen gehoord dat er in de haven van Rotterdam veel hout van schepen werd verkocht en toen is hij daar eens gaan kijken en zo kwam hij al fietsend bij de Waalhaven terecht. Daar lagen hele bergen hout dat uit een schip kwam en daar lag nieuw hout of netjes opgetast hout wat weer in het schip ging. Hij is eens aan het informeren gegaan, waar dat voor diende, waar dat vandaan kwam, voor wie dat was en wat daarmee gebeurde. En zo is hij in aanraking gekomen met ene firma Houtzagers uit Rhoon. Dat was een handelaar in stuwhout en stuwhout was het hout dat in schepen gebruikt werd om de ladingen vast te leggen en om de ruimen eventueel te verdelen als ze met graan aan het varen waren. Als je dat in een groot ruim stort en ze kregen slecht weer onderweg dan kon dat graan schuiven en dan kapseisde de boot. Dus zo'n ruim werd in vieren of zessen verdeeld met hout en dat noemden ze allemaal stuwhout. En dan waren er ook planken bij, die kwamen uit Zuid-Amerika, met huiden, die planken zaten allemaal vol met pek. Er kwamen planken uit India, Pakistan en Ceylon met vismeel. Er kwamen planken die zaten helemaal vol met wolpluizen, die kwamen uit Nieuw-Zeeland en Australië gevaren, waar die pakken wol op gelegen hebben. Nou, en toen kocht hij een partij stuwhout en dat heeft hij samen met Bas van Elleswijk naar Zoetermeer gebracht. Dat hout werd netjes met de hand geladen, want heftrucks en kranen dat was daar allemaal niet. Zo kocht hij een hele vracht hout en dan had hij toch gauw een ton of zes, zeven en dat kocht hij dan voor de enorme som van fl. 60,— en er waren weleens hele dure vrachten bij die kosten weleens fl. 70,—, exclusief de vrachtkosten. Dat werd hier thuis met de hand gelost. Dat lag op ene grote berg allemaal kris-kras door elkaar en dan liep mijn vader zo'n hele dag van 's morgens zes tot 's avonds zes plankje voor plankje uit te zoeken; een hele mooie, een minder mooie, een goede, een slechte, een korte, een lange. Daar werden allemaal stapeltjes en hoopjes voor gemaakt. Eiken bij elkaar en grenen bij elkaar en beuken en wat diversen allemaal bij elkaar en dat kochten die boeren dan om daarvan te vertimmeren, voor varkenshokken, voor kippenhokken, voor melkstallen, voor reparatie van een schuur, noem maar op. Voor alle dingen die je op een boerderij zou kunnen vertimmeren, vermaken of

verdoen. Daar verkocht hij dat voor, samen met die palen en dat rondhout. Langzaam werd het bekender en toen kreeg je die varkenshouders en omdat er enorm veel eikenhout in die planken zat zijn die er allemaal varkenshokken en varkensschuren van gaan bouwen. Toen hebben we een hele hausse gehad van boeren die allemaal een vracht of een halve vracht of twee boerenwagens met planken kwamen halen. En die kwamen dan heel vaak 's avonds na het melken, dan hadden ze een schone kiel en schone klompen aangetrokken en dan kwamen ze kijken om een hoopje hout te kopen. De andere dag kwamen ze dan met paard en wagen en, die al een trekker hadden, met een trekker en wagen kwamen ze dat halen. Dat werd dan meestal, zoals dat heette, 'in de roes' verkocht. Dan lag daar zo'n hoopje, dat werd netjes opgemeten, zeg maar een meter hoog, een meter breed en drie meter lang, dan was het drie kub. hout en dan gingen ze zo zitten kijken en dan werd het net als in de veehandel, handjeklap, werd dat verkocht. Zeg maar fl. 300,—. Nee, fl. 250,—, fl. 280,—, fl. 270,—. En zo bleef dat een beetje rommelen en dan werden ze het met elkaar eens.' Jan van Eck had ons nog veel meer te vertellen maar wij hopen u hiermee een indruk te hebben gegeven van het interview en danken Jan hierbij van harte voor zijn medewerking.



In de korenbouw konden altijd mensen worden gebruikt, met hier op de voorgrond een zogenaamd 'hok'.

## **Museumnieuws**

*Jouetta van der Ploeg*

De plannen van de Stichting Historisch Museum 't Oude Huis om nog in 1998 met de nieuwbouw aan de Dorpsstraat 7 te beginnen, lijken haalbaar, nu reeds een half miljoen aan sponsor- en subsidiegelden is toegezegd. Voor de definitieve realisatie ontbreekt nog fl. 150.000,—. Voor de dekking hiervan zullen in de komende maanden particulieren en bedrijven intensief worden benaderd.

### *nieuwbouw*

In zijn negenjarig bestaan heeft het museum zijn bestaansrecht bewezen. Om een breder scala van tentoonstellingen en activiteiten te kunnen aanbieden en bovendien een vaste presentatie over de geschiedenis van Zoetermeer te kunnen inrichten, is uitbreiding van de expositieruimte noodzakelijk. In het reeds bestaande deel van 50 m<sup>2</sup> worden een koffiehok, de receptie en een informatiebalie geïnstalleerd. De aanbouw van 75 m<sup>2</sup> krijgt een stalen frame en een glazen gevel, zodat bezoekers van het museum van binnenuit een blik op de fraaie beeldentuin kunnen werpen.

### *architect*

Het ontwerp voor het nieuwe stuk museum is gemaakt door Eric Hulstein van 'Studio di Architettura' uit Amsterdam. Hulstein heeft al een aantal zeer fraaie en doelmatige verbouwingen op zijn naam staan, waaronder Paradiso in Amsterdam en ook in 1992 de publieksruimte van Museum 't Oude Huis. Hulstein staat garant voor een ontwerp dat ingaat op de eisen van de museumpraktijk. Zijn definitief ontwerp voor het museum is niet alleen efficiënt, maar vooral inspirerend.

### *bouwstenen*

Het museum heeft een bouwstenen-actie opgezet. Middels de verkoop van miniatuur-bouwstenen, à raison fl. 25,00 per stuk, kan worden bijgedragen aan de financiering van de nieuwbouw. Vele inwoners van Zoetermeer hebben reeds een of meer stenen gekocht, tezamen voor een bedrag van fl. 6.500,-. De kop is er dus af. Hier zijn wij dankbaar voor. Toch is ook uw steun hard nodig door overmaking van fl. 25,- per steen op bankrekening 868 721 832 van de VSB Bank te Zoetermeer. U ontvangt dan te zijner tijd uw bijdrage in steentjes. Bedrijven kunnen voor steun contact opnemen met Jouetta van der Ploeg, tel. 316 47 35.

## **A.J. Krijgsman, landbouwonderwijzer te Zoetermeer 1952-1962.**

*Michiel Huisman*

In november 1997 heeft dhr. Krijgsman een lezing gehouden voor ons Historisch Genootschap. Ten behoeve van de persberichten werd vooraf een interview afgenomen, dat zo leuk en informatief is dat publicatie in 't Seghen Waert op z'n plaats is.

In 1954 geloofde burgemeester Vernède nog niet erg in de stadse allure en de regionale groeifunctie van Zoetermeer. Ook de Zoetermeerse boeren wilden er niet aan. 'Dat duurt allemaal nog zo lang...! Dan doen mijn kiezen allang niet meer zeer', zeiden ze onder elkaar en tegen Ingenieur A.J. Krijgsman als het over de uitbreidingsplannen van het agrarische dorp ging.

Het ging echter allemaal anders, sneller en voortvarender dan velen voor mogelijk hielden. Stadse architecten tekenden en bouwden een groot Zoetermeer. Krijgsman, in de jaren vijftig en begin zestig leraar aan de Lagere Landbouwschool van Zoetermeer, zag het allemaal gebeuren.

### *onderwijzen en besturen*

De boerenzoon Krijgsman uit Zevenhuizen, kwam in de vijftiger jaren naar Zoetermeer als leraar van de Lagere Landbouwschool, destijds gevestigd in de Dorpsstraat. Zijn docentschap combineerde hij met de afsluiting van zijn agrarische studies aan de Hogere Landbouwschool te Wageningen dat uiteindelijk leidde tot zijn Ingenieurstitel en de nodige onderwijsaktes. Tien jaar lang bleef hij zijn Zoetermeerse boerenzoons trouw en onderwees hen in bijna alle takken van landbouw die zoal op een lagere landbouwschool aan de orde kwamen. Krijgsman maakte carrière. Eerst als leraar aan de Middelbare Landbouwschool te Gouda. Later ook als adjunct-directeur aldaar. Tekenend voor hem waren de grote betrokkenheid bij zijn leerlingen, gekoppeld aan een scherpe visie op agrarisch onderwijs in het bijzonder en de agrarische situatie in onze regio in het algemeen.

Dat bleef niet onopgemerkt en de nevenfuncties van Krijgsman in de agrarische sector waren legio. Secretaris van de afdeling Zoetermeer-Benthuizen van de Hollandse Maatschappij van Landbouw, vervolgens secretaris van 'kring vier van de droogmakerijen' van dezelfde organisatie in de tijd dat de bekende dijkgraaf Piet van de Marel daar de voorzittershamer hanteerde. Nog weer later werd aan Krijgsman gevraagd ook het secretariaat van het bestuur van de bedrijfsvereniging van de Landbouwvoorlichtingsdienst op zich te nemen. Om tenslotte te eindigen als federatie-secretaris van die organisatie. Velen maakten dus dankbaar gebruik van zijn kennis en ervaring. Die visie, zijn verhalen en

anekdotes en zijn grote betrokkenheid in agrarisch wel en wee in Zoetermeer klinken door in dit interview.

Vernède vertrouwdde zijn scepsis over een groot Zoetermeer, meegesleept in de vaart der volkeren, toe aan Krijgsman, na afloop van een vergadering van de commissie van toezicht van de Lagere Landbouwschool waar de eerste burger van Zoetermeer destijds zitting in had. We schrijven dan anno domini 1954. Het liep echter allemaal anders. Nog geen tien jaar later lagen de tekeningen voor een groot Zoetermeer al op tafel en een kort aantal jaren daarna vaagden de draglines, bulldozers en het andere materieel in opdracht van Volkshuisvesting het agrarische beeld en imago van Zoetermeer in enkele jaren weg. Een nieuw Zoetermeer verrees.

De agrarische functie van het dorp leeft nu nog voort in herinneringen, in oude archieven, van de Hollandse Maatschappij voor Landbouw bijvoorbeeld waarvan het Historisch Genootschap Oud Soetermeer de trotse bezitter en bewaarder is, en in verhalen die het waard zijn opgeschreven te worden. Zoals de verhalen van Krijgsman bijvoorbeeld die een groot aantal jaren mede het gezicht bepaalde van de Lagere Landbouwschool van Zoetermeer.

Landbouwhuishoudschool voor meisjes, Meidoornlaan jaren '60.





*praktijklessen*

Wat kwam Krijgsman allemaal tegen in het Zoetermeer van de vijftiger jaren? 'In 1952 kwam ik naar de Lagere Landbouwschool van Zoetermeer. Nou ja, school...? Het was een krakkemikkig, wrak gebouw in de Dorpsstraat. Vaak denk ik nog: het was wel allemaal een armoedig geheel. Er hing ook een bepaalde, onbestemde geur. Als ik me erop concentreer ruik ik het nu nog. De school was in 1942 of '43 opgericht. Toen was er nog geen gebouw en werd er op een zolder van Nutricia les gegeven. Na 1945 werd het gebouw in de Dorpsstraat betrokken. In 1955 werd de nieuwe school aan de Meidoornlaan geopend. We hadden vier klassen. De eerste had les op maandag, dinsdag en zaterdagochtend. De andere drie klassen op woensdag, donderdag en vrijdag. Drie klassen kregen elk een dag per week school. Da's niet te veel. Het onderwijs was heel praktijkgericht. De vak-leerkrachten waren echte praktijkmensen. Onder andere voor veeteelt en veevoeding, akkerbouw en techniek. Op grond van hun kennis en ervaring werden zij geacht ook de pedagogische capaciteiten te hebben om les te kunnen geven. Ik herinner me nog dat architect Huurman lessen in metaal- en houtbewerking gaf om de

Land- en tuinbouwschool voor jongens, Meidoornlaan jaren '60.



jongens met gereedschappen en diverse materialen vertrouwd te maken. Het ging bijvoorbeeld om het maken van een trap of het buigen van metaal. Ik zelf ben met automotoren begonnen. Ik zorgde dat die op school kwamen. Het ging dan vooral om het leren opzoeken, en uiteraard verhelpen, van storingen. Zo had ik voor de jongens een tweetakt motor, de motor van een Renault Dauphine, een 'dieseltje' en de viertakt van Wisconsin.'

#### *minder vraag naar scholing door vruchtbare grond*

'De school had een duidelijke streekfunctie. De jongens kwamen niet alleen uit Zoetermeer, maar ook uit de omliggende dorpen. Het was niet allemaal intellectueel talent. Hadden de boerenzoons de nodige capaciteiten dan gingen die al snel naar de Mulo en de Middelbare Landbouwschool in Gouda. Maar over het algemeen werden de jongens in die tijd niet altijd gestimuleerd door hun ouders. Dat had waarschijnlijk te maken met de betrekkelijke weelde. De vruchtbare klei hier was uitstekende grond. Daarop kon je goed boeren. Het ging natuurlijk niet vanzelf, maar in vergelijking met de schrale armoedige zandgronden in het oosten van Nederland was het hier gewoon goed. Je zag dan ook dat de vraag naar kennis en opleiding hier in het westen veel minder groot was dan bijvoorbeeld in het oosten waar de landbouwscholen een veel duidelijker functie vervulden als instituut waar je toch wat bagage meekreeg om de weerbarstige grond enigszins naar je hand te zetten.'

'De school in Zoetermeer is nooit groot geworden. Deels omdat de school niet voorzag in de behoefte aan meer algemene en specifiek agrarische kennis op middelbaar niveau. En ook omdat er geleidelijk teveel lagere landbouwscholen waren. De drie landbouworganisaties, HMvL, CBTB en de RKLTB wilden elk hun eigen school, met een eigen identiteit, en daardoor werd de spoeling dun.'

#### *fusie*

'Als de instroom van leerlingen gering was, ontstond wel eens onderlinge concurrentie. Sommige scholen gingen er soms toe over om dan leerlingen te ronselen. Helaas was dit meer in het belang van de school dan van de leerlingen. Ondanks dat ging de belangstelling van het agrarisch onderwijs eind vijftiger jaren snel achteruit. Vooral in het westen van het land realiseerde men zich dat voor woningbouw, wegen en industrie zeer veel grond nodig is. Zo mogelijk stuurde men daarom zijn kinderen naar andere vormen van voortgezet onderwijs, zodat dezen meer kansen kregen voor werk buiten de landbouw. Een aantal lagere landbouwscholen werd toen opgeheven. Het toenmalige bestuur van de inmiddels Lagere Land- en Tuinbouwschool nam een gedurfd besluit om de school als afdeling in te brengen in de toen Technische school De Brug.

Op deze wijze kon de school daar blijvend functioneren. In de zeventiger jaren nam de belangstelling dankzij de activiteiten van de milieubeweging weer sterk toe. Veel van de overgebleven scholen waren snel te klein. Er moest uitgebreid worden. Land- en tuinbouwachtergrond hebben deze leerlingen meestal niet, maar de Zoetermeerse school functioneert nog steeds goed, zij het thans in het Stedelijke college.'

Krijgsman werkte nog tot 1962 in Zoetermeer. Reeds in de jaren vijftig gaf hij ook les aan de Middelbare Landbouwschool in Gouda, waar hij vanaf 1962 fulltime in dienst kwam en zijn carrière uiteindelijk in 1983 op 65-jarige leeftijd beëindigde. Inmiddels was hij daar al adjunct-directeur. 'In Gouda kwam ik de jongens tegen die 'een kop voor leren hadden', Arie van der Wel bijvoorbeeld liep daar rond.'

Waar kwamen de jongens, nu ook meisjes, van de Lagere Land- en Tuinbouwschool van Zoetermeer terecht? 'Vroeger op het eigen bedrijf. Nu komen veel van hen in de tuincentra en de tuinbouw in de regio terecht', aldus Krijgsman, 'vaak ook als loonwerker'. 'Hoewel het onderwijsniveau natuurlijk niet zo hoog lag, waren de leerlingen van de school toch geziene werknemers. Ze hadden in ieder geval geleerd met hun handen te werken, en de combinatie met wat algemeen onderwijs, maakte hen zeer geschikt voor de praktijk. Het waren natuurlijk niet allemaal domme jongelui.'

Hoe zag Zoetermeer eruit? 'Klein. 6.500 inwoners hooguit. Agrarisch voornamelijk. Ik zie ons nog rijden, mijn vrouw en ik: over de Eerste Stationsstraat, de Molenstraat door richting het 'Dobbestraatje' en de Jan Hoorstraat, daar werd toen net gebouwd, naar de wijk waar ons huis gebouwd werd. Overal nog weiland en landbouwgrond. In het land een grote verroeste boiler waarop J.M. van Emmerik reclame voor zijn winkel maakte. Die was er toen dus al.'

#### *emigranten*

'In 1952-'53 hadden we ook zo'n 25 emigranten in Zoetermeer. Ze logeerden in het parochiehuis. Het bureau Oogstvoorziening leidde de emigranten op. Ook ik gaf daar cursussen. Degenen met een agrarische achtergrond gingen vooral naar Canada en Nieuw Zeeland. De emigranten met een handelsgeest of een ambachtelijke achtergrond naar Australië. In die tijd hadden we ook nog wat mensen uit Nederlands Indië.'

### *verzuiling*

'Wij gingen vooral met de boeren om. Dat bracht mijn beroep natuurlijk met zich mee. Minder met de burgers. Boerenfamilies kende ik natuurlijk veel: Krijn Janse, Van Stralen, Van de Marel en natuurlijk de 'Bossen-families' aan de Voorweg. Het maatschappelijk leven was, net als in de rest van Nederland, sterk verzuild. Dat schepte duidelijkheid over waar je wel bij hoorde en waar niet. Ook in de kerk ging dat zo. In het algemeen waren de protestantse boeren 'orthodox' (de rechterflank in de Hervormde Gemeente) en de meeste burgers 'confessioneel' (het midden). Dat werkte natuurlijk door in maatschappelijke verbanden. In de agrarische sector zag je dat heel sterk door een scherpe scheiding tussen de verschillende agrarische bonden. De CBTB was van huis uit een bolwerk van de orthodoxen. De Hollandse Maatschappij voor Landbouw (HML) waar ik in 1964 secretaris van werd, was van meer confessionele-liberale signatuur. De RKLTB was de organisatie voor de katholieken.'

Hoe stonden de Zoetermeerse boeren bekend in die tijd? 'Het waren doorgaans heel goeie en actieve boeren die zich snel aanpasten aan de veranderde na-oorlogse tijd.'

'De HML is de oprichter van de Lagere Landbouwschool in Zoetermeer. Toen directeur Baylé ermee stopte, hij was vrijzinnig Hervormd, zei burgemeester Vernède -toen nog in de commissie van toezicht- de voorkeur aan een directeur te geven die meer naar de kerk ging. Zo ging dat dus in die tijd. De Hollandse maatschappij ging later op in de LTO. Het archief, onder andere een notulenboek vanaf 1847 van de HML is overgedragen aan het Historisch genootschap Oud Soetermeer.'

### *klein en groot Zoetermeer*

Inmiddels geniet Krijgsman alweer jaren van zijn pensioen. Hij is in Zoetermeer blijven wonen. Wat vindt hij van de stad Zoetermeer? Heeft het net zoveel charme als het vroegere agrarische dorp. Heimwee?

Krijgsman: 'Als stad heeft Zoetermeer ongetwijfeld voordelen ten opzichte van het dorp. Denk bijvoorbeeld aan het ziekenhuis, het Stadstheater en de grote winkelcentra. De echte gemoedelijkheid van vroeger is er niet meer, maar dat kan in een stad ook niet. Het is nu veel gejaagder en drukker. Men heeft minder tijd, ook voor elkaar. Toen wij de eerste jaren in Zoetermeer woonden, gingen wij bijvoorbeeld op een mooie warme zomeravond op bezoek. Wij lieten de horren in de open ramen staan. Kwam er onverwachts een bui, dan sloten de burens de ramen. Zo iets kan nu niet meer. En dat is een heel groot minpunt! Maar verder: ach elk mens is immers een kind van zijn tijd...!'



Bovenaan 2e van rechts ing A.J. Krijgsman. Midden rechts directeur Baylé. De overige mannen op de foto zijn studenten van de landbouwschool. De foto dateert van eind jaren vijftig tijdens een diploma-uitreiking.

### **Interviewgroep 'Sprekend Verleden' vraagt om versterking.**

U kent dat gevoel vast wel. U bent bij uw vader of moeder, een tante of een oom of wie dan ook, en deze begint te vertellen over zijn of haar jeugd. U luistert geboeid en denkt: 'Dit zijn zulke unieke verhalen, deze moeten eigenlijk opgeschreven en voor het nageslacht bewaard worden.' Wat u op dat moment denkt, doet de Interviewgroep al bijna tien jaar. Wij vragen (oud-) Zoetermeeders te vertellen over het leven, wonen en werken in het Zoetermeer van weleer, zodat deze verhalen niet verloren gaan. Door het wegvallen van enkele leden uit onze werkgroep zijn we op zoek naar mensen die ons team willen versterken. Lijkt het u leuk om op deze wijze een bijdrage te leveren aan de plaatselijke geschiedschrijving belt u dan even naar een van onderstaande nummers. En denkt u alstublieft niet dat iemand anders wel belt, uw hulp is net zo welkom!

Graag een reactie aan: Dhr. E.W. van den Burg, Fred. Hendriklaan 32, tel. 316 48 58 of dhr. G.J.J. Moers, Potgijterstraat 7, tel. 316 45 57.

## Neen! Lifters meenemen? ...Neen, neen

*Ronald Grootveld*

Onder deze kop beschreef de A.N.W.B. vijftig jaar geleden, in de Autokampioen van 31 januari 1948, een noodlottig ongeval op de A12 bij Zoetermeer. De Delftsche Courant berichtte op 27-1 als volgt:

### *'Auto-ongeval bij Zoetermeer*

Vrijdagavond jl. heeft zich op de rijksverkeersweg Den Haag - Utrecht onder Zoetermeer een auto-ongeval voorgedaan, dat aan de Haagse veearts R. het leven heeft gekost. De auto is bij de wegsplitsing aldaar tegen een scheidingsmuurtje opgereden, met het gevolg, dat de veearts en een medeinzittende zwaar gewond werden. In het R.K. ziekenhuis St. Antoniusshove te Voorburg is de arts zonder bij kennis te zijn gekomen overleden. De medeinzittende bevindt zich thans nog in het ziekenhuis. De auto werd volkomen vernield. De juiste toedracht van het ongeval is nog niet komen vast te staan.

### *mysterie opgelost*

Naar wij nader vernemen heeft de rijkspolitie te Zoetermeer het geheimzinnige auto-ongeluk tot opheldering weten te brengen. Dr. R. had de 19-jarige L.G., die ten tijde van het ongeval achter het stuur zat, als lifter uit Den Haag medegenomen. Onderweg heeft G. de dierenarts gedwongen te stoppen en hem daarna buiten de wagen beroofd. Na de stevige worsteling, die hieraan voorafging, nam dr. R. opnieuw achter het stuur plaats, waar G. hem echter wegsloeg. In snelle vaart ging de dader er toen van door. Op een bepaald ogenblik heeft dr. R., die naast G. op de voorbank zat, weer getracht het stuur in handen te krijgen. Tijdens dit gevecht is de wagen op de scheidingsmuur gevlogen. De dader, die inmiddels een volledige bekentenis heeft afgelegd, is ter beschikking van de justitie gesteld en bevindt zich thans in verzekerde bewaring.'

De A.N.W.B. wist nog meer van de zaak af: de bekende Haagse dierenarts was op vrijdagavond verzocht even naar Zoetermeer gekomen en had bij Voorburg een jongeman als lifter meegenomen. Na de worsteling ging de lifter er met enorme snelheid vandoor. Iemand die 80 km. per uur rijdend door de Chevrolet '47 van de arts werd ingehaald 'schijnt te hebben medegedeeld: de wagen vloog me voorbij, het was, alsof ik stil stond.' Zowel de worsteling, de snelle rit en de aanrijding bleven in nevelen gehuld maar het meest mysterieus was nog wel dat de lifter een oud-lid van de Waffen S.S. was. 'Hoe kon deze in het 'na-oorlogsche' Nederland op vrije voeten zijn?', vroeg de A.N.W.B.-redacteur zich af. 'Schier onverklaarbaar' (een beetje spijtig?) vond hij het dat

de misdadiger de botsing overleefde en de eigenaar van de auto na het ongeluk overleed. De rijkspolitie te Zoetermeer deed haar werk goed: al dezelfde nacht waren de antecedenten van lifter G. bekend. Dankzij de nodige vasthoudendheid van politiezijde gaf de lifter tenslotte toe de automobilist te hebben beroofd. De A.N.W.B. wijdde vervolgens maar liefst drie kolommen aan de wenselijkheid van speciale strafbepalingen, de vraag of dit een voorbijgaand verschijnsel was in het 'grootte kader der na-oorlogsche criminaliteit' en aan de noodzaak van verbetering van het politietoezicht op onze wegen. Opgemerkt werd dat het liften vlak na de oorlog min of meer noodzakelijk was, vanwege het gebrekkige openbaar vervoer maar dat moest nu maar afgelopen zijn. Klapliften - in navolging van klaplopen - werd het genoemd, en een ongezonde zucht naar avontuurtjes. 'Ook voor den oorlog bestond laatstbedoeld misbruik reeds - sommige wegen werden onveilig gemaakt door vrouwen-van-een-zeker-type, die haar arbeidsveld van het stadsasfalt naar den buitenweg hadden verplaatst.' Een schande dus, dat liften en bovendien verkeersgevaarlijk. Spijtig constateerde de redacteur dat de A.N.W.B. al een 'langen en vooralsnog niet erg succesvollen strijd' voerde tegen het stoppen op de rijbaan, dat in veel gevallen juist door dit 'vermaledijde' liften werd veroorzaakt. "Een paar rood-getinte lipjes of 'Nylons' schijnt voor velen genoeg te zijn, om subiet de rem in te trappen'. Afkeurenswaardig gedrag en rijp voor een bekeuring!

Het heeft een beetje geholpen, die strijd van de A.N.W.B. Stoppen op de rijbaan van de snelweg is inmiddels verboden. Lifters zijn er nog steeds. Neen, neen, NEEN!? Of toch maar meenemen?



Het wrak van de Chevrolet ter hoogte van de oude oprit van de Rijksweg bij Station Zoetermeer (Oost). De agent is J. Stoop van de Rijkspolitie.

## Museumjaarkaart

*korting op museumjaarkaart*

Als u gewend bent om jaarlijks een nieuwe museumjaarkaart aan te schaffen, moet u dat de eerstkomende keer vooral in ons eigen museum doen. Op vertoon van uw lidmaatschapspas van Oud Soetermeer krijgt u als volwassene maar liefst fl. 10,- korting! In plaats van fl. 55,- betaalt u fl. 45,-. Met de kaart kunt u een jaar lang musea en tentoonstellingen gratis of met fikse korting bezoeken. Na een bezoek aan Museum Het Paleis in Den Haag en een week later aan het Rijksmuseum in Amsterdam heeft u de helft van de aanschafprijs er al uit. Bovendien steunt u met de aankoop ons museum, want voor elke verkochte kaart krijgt 't Oude Huis een bescheiden vergoeding.

## Aankondiging tentoonstelling

*Petra Vijverberg*

Op 7 februari wordt in het museum de expositie 'Polders in Zuid-Holland' geopend. In deze schitterende expositie worden foto's getoond van Zuid-Hollandse landschappen van de bekende Zoetermeerse landschapsfotograaf Theo Janssen. De expositie is zeer de moeite waard om te bezoeken en blijft open tot 12 april.

*Bloembinderij*

**DENOBEL**

voor al uw

- a Relatiegeschenken
- a Bloemdecoraties
- a Smaakvolle boeketten
- a Bruidswerk
- a Rouwwerk

Dorpsstraat 86k, Zoetermeer, telefoon (079) 316 93 11





De adverteerders en de hierna genoemde bedrijven maken het met hun financiële steun mede mogelijk dit blad uit te geven.

**Van As Makelaardij bv**

Eerste Stationsstraat 61, tel. 079-316 44 45

**Bouwmarkt De Bouwhof**

Bleiswijkseweg 1, tel. 079-331 07 00

**Cammeraat IJzerwaren**

Eerste Stationsstraat 48, tel. 079-316 37 31

**Cammeraat Zuivelhandel**

Dorpsstraat 119, tel. 079-316 47 96

**Carrosseriebedrijf Lamboo bv**

Fokkerstraat 9, tel. 079-331 64 00

**'De Gulle Bottelier' Boonekamp**

Dorpsstraat 130, tel. 079-316 38 02

**Henneken Radio en TV**

Den Hoorn 7, tel. 079- 316 24 90

**Linthout Foto Video**

Dorpsstraat 68, tel. 079 - 316 30 84

**Van Oosterom Schoen en Mode**

Dorpsstraat 107, tel. 079-316 30 29

**Poelier P.J. Osseman**

Dorpsstraat 86-J, tel. 079 - 316 44 86

**Roos Kantoorboekhandel**

Dorpsstraat 155, tel. 079-316 35 80

**Rooskleurig**

Dorpsstraat 165, tel. 079-316 60 09

**Rové Verlichting**

Dorpsstraat 198, tel. 079-316 64 88

**Schoenen Van Veen**

Dorpsstraat 83, tel. 079-316 31 65

**Slagerij Vollebregt**

Dorpsstraat 127, tel. 079-316 35 25

**Taxibedrijf Van der Slik**

Kerkenbos 1-9, tel. 079-351 51 51

**Veenstra promenade Juwelier**

Promenade 254, tel. 079 - 341 14 96

**Verlaan Verfspecialzaak**

Vlamingstraat 5, tel. 079-316 34 76

**Van Waaij Herenmode**

Dorpsstraat 163, tel. 079-316 39 10

**Van Waaij Wonen**

Woonhart Europaweg, tel. 079-351 85 98



Op oude historische grond  
waar ooit het huiste Palenstein stond  
staat nu — en u voelt er zich thuis —  
het Soetermeersche Koffiehuys

† Soetermeersche Koffiehuys, Dorpsstraat 108, tel. (079) 316 9064

# Het avontuur begint bij Dump van Herwijnen

Voor alles wat met avontuur te maken heeft  
moet je bij Van Herwijnen zijn.  
Dus kom naar de Dorpsstraat 66  
voor een complete uitrusting!  
Zowel voor jouw actieve hobby  
of jouw actieve vakantie!

Een compleet assortiment

Aantrekkelijk geprijsd

Ook voor campingsport,  
messen, overlevingssets...



tenten  
dartsport  
klimsport  
schietsport  
vrijetijdskleding  
kampeerartikelen  
camping-gaz dealer  
berg/wandelschoenen

*dump*  
**van Herwijnen**  
SINDS 1891

Dorpsstraat 66 Zoetermeer Telefoon 079 - 3163551